

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 1929/2019
19.06.2019. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Божидара Вујичића и Бранислава Босиљковића, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., кога заступа пуномоћник Милан Алановић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарство правде, коју заступа Државно правобранилаштво, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 516/18 од 07.12.2018. године, у седници већа од 19.06.2019. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 516/18 од 07.12.2018. године.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 6449/17 од 26.09.2017. године, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужена да му на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због повреде угледа и части, слободe и права личности услед неоснованог боравка у притвору исплати 2.592.000,00 динара заједно са законском затезном каматом почев од 26.09.2017. године до исплате, као неоснован. Тужилац је обавезан да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 67.500,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 516/18 од 07.12.2018. године преиначена је пресуда Првог основног суда у Београду П 6449/17 од 26.09.2017. године, тако што је делимично усвојен тужбени захтев тужиоца, па је обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете због неоснованог боравка у притвору исплати 1.200.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 26.09.2017. године до исплате, док је у преосталом делу, а за износ од 1.392.000,00 динара са законском затезном каматом тужичева жалба одбијена као неоснована, а првостепена пресуда потврђена. Преиначено је и решење о трошковима поступка садржано у првостепеној пресуди, тако што је тужена обавезана да тужиоцу на име трошкова поступка исплати 241.600,00 динара.

Против правноснажне другостепене пресуде тужена је благовремено изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду на основу чл. 408. и 403. став 2. тачка 2. ЗПП ("Службени гласник РС" 72/11 и 55/14), Врховни касациони суд је нашао да је ревизија тужене неоснована.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју овај суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоцу је решењем Вишег суда у Београду од 07.03.2012. године одређен притвор који му се рачуна од 05.03.2012. године у 12 часова када је лишен слободе због постојања основане сумње да је извршио кривично дело удруживања ради вршења кривичних дела из члана 346. став 5. у вези са ставом 4. у вези са ставом 2. Кривичног законика у стицају са кривичним делом неовлашћена производња и стављање у промет опојних дрога из члана 246. став 4. у вези са ставом 1. Кривичног законика, а из разлога прописаних одредбом члана 211. став 1. тач. 1, 3. и 4. ЗКП односно због постојања опасности од бекства јер је пре лишења слободе непријављено боравио на адреси у улици ... у ..., а није у сталном радном односу, није ожењен, нема децу, па у том смислу из професионалних и породичних разлога није чврсто везан за одређено место боравишта, те због постојања извесних околности које по оцени судије за претходни поступак указују на то да је тужилац са осталим окривљенима исказао изразиту упорност у вршењу кривичног дела и да имао план да се континуирано на одређено време бави вршењем кривичних дела које чињенице представљају особите околности које указују да би тужилац уколико би се нашао на слободи у кратком временском периоду могао поновити кривично дело као и имајући у виду висину запређене казне за кривично дело неовлашћена производња и стављање у промет опојних дрога од најмање 10 година, те имајући у виду и чињеницу да начин извршења и тежина последица предметног кривичног дела доводи до узнемиравања јавности која може угрозити несметано и правично вођење кривичног поступка. Тужиоцу је касније притвор продужаван у више наврата, с тим што су се разлози за притвор сужавали да би на крају притвор био продужен само из разлога постојања опасности која указују на бекство. Решењем Вишег суда у Београду од 24.01.2013. године тужиоцу је укинут притвор и он је пуштен на слободу, а одређена му је мера забране напуштања боравишта у улици ... у ..., те је одређено да се сваког 01. до 15. у месецу има јављати надлежној Полицијској станици у Сремским Карловцима што је он редовно и чинио. Решењем Вишег суда у Београду од 11.05.2015. године обустављен је кривични поступак против тужиоца услед одустанка јавног тужиоца од оптужбе. Тужилац је рођен године, у време притварања имао је 25 година, није био осуђиван и против њега није био вођен други кривични поступак, а био је професионални спортиста - У притвору је провео 325 дана, током ког периода је трпео непријатности па и физичке нападе других притвореника, а и након изласка из притвора је имао непријатности, с тим што од тужене није примио никакав износ на име обештећења због неоснованог лишења слободе, а пре подношења тужбе са таквим захтевом се обратио туженој.

Код напред утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је одбио тужиочев тужбени захтев као неоснован, нашавши да је тужилац сам својим недопуштеним

поступцима (непријављивање промене места боравка) проузроковао лишење слободе, те му отуда право на накнаду штете не припада. Међутим, другостепени суд налази да не постоји основ за искључење права тужиоца на накнаду нематеријалне штете у конкретном случају, па је другостепени суд, ценећи све околности случаја одредио тужиоцу накнаду нематеријалне штете у износу како је наведено, а за веће тражење захтев је као неоснован одбијен.

Правилно другостепени суд налази да у конкретном случају тужиоцу припада право на накнаду нематеријалне штете због неоснованог притвора.

Законик о кривичном поступку ("Службени гласник РС" 72/2011... 35/2019) разрађујући уставно начело из члана 35. став 1. по коме ко без основа или незаконито буде лишен слободе, притворен или осуђен за кажњиво дело има право на рехабилитацију, накнаду штете и друга права утврђена закон, у члану 584. дефинише ко се сматра неосновано лишеним слободе. Тако, поред осталог је наведено и да се као неосновано лишеним слободе сматра лице које је било лишено слободе а није дошло до покретања поступка или је правноснажним решењем поступак обустављен или је оптужба одбијена или је поступак правноснажно окончан одбијајућом или ослобађајућом пресудом. С обзиром да је у конкретном случају тужилац био лишен слободе и одређено време провео у притвору, а да је касније дошло до обуставе кривичног поступка услед одустанка јавног тужиоца од оптужбе произилази да се тужилац у конкретном случају несумњиво може сматрати као лице неосновано лишено слободе. Одредбом члана 584. став 2. поменутог ЗКП је прописано да накнада штете не припада лицу које својим недозвољеним поступцима проузроковало лишење слободе. Како је раније наведено тужиоцу је у конкретном случају притвор, поред осталог одређен и због чињенице да је затечен у Новом Саду у месту где није имао пријављено место боравка, а да је он званично пријављен у ..., те је на основу те околности кривични суд закључио да постоји опасност од његовог бекства. Парнични суд не може да улази у оцену разлога којима се руководио кривични суд приликом одређивања притвора чак и у ситуацији када се накнадно због ослобађајуће одлуке или обуставе поступка, као што је овде случај испоставило да је цео поступак према окривљеном био непотребан. Оно шта може да констатује парнични суд, а што у овом случају је присутно то је чињеница да је притвор трајао несразмерно дуго, 325 дана и да је на крају и сам кривични суд закључио да се присуство окривљеног у кривичном поступку, а за шта служи притвор, могло обезбедити и на други начин – тако што је тужиоцу одређена мера забране напуштања боравишта и да се у одређеним роковима јавља у полицијској станици. Те околности доказују да и ако се прихвати став кривичног суда да су постојали услови за одређивање притвора у моменту када је тужилац лишен слободе, они су касније дуготрајним притвором изгубили основ и проузроковали неправилан рад органа тужене, а што је све основ за накнаду штете. Према томе, иако се овај суд у погледу примене члана 584. став 2. ЗКП на конкретан случај у потпуности не слаже са другостепеним судом, који заступа став да се питање недозвољеног понашања неког лица којим је изазван притвор утврђује у парничном поступку по правилу о терету доказивања, остаје правилан закључак тог суда да постоји одговорност тужене односно основ за накнаду нематеријалне штете тужиоцу. Имајући у виду све околности конкретног случаја, дужину трајања притвора, услове који су владали у притвору, личност тужиоца, а што је све правилно оценио другостепени суд, и по мишљењу овог суда износ који је тужиоцу досуђен је у свему у

складу са одредбом члана 200. став 2. ЗОО, па ревизија неосновано побија висину досуђене штете.

Како се ни осталим разлозима из ревизије не доводи у сумњу правилност другостепене одлуке, то је и одлучено као у изреци на основу члана 414. став 1. ЗПП.

**Председник већа-судија
Весна Поповић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић